

Material från Skolinspektionens dag 2018

Generaldirektör Helén Ängmo har ordet

Skolinspektionen har funnits i tio år. Skolinspektionens generaldirektör Helén Ängmo blickar både bakåt och framåt och ger bilden av Skolinspektionens verksamhet under myndighetens tio första år. Hur arbetar Skolinspektionen och vad har vi sett under åren i våra inspektioner och granskningar? Helén Ängmo beskriver även Skolinspektionens nya inspektionsmodell, Regelbunden kvalitetsgranskning, och lyfter myndighetens nya arbete med Ägar- och ledningsprövning. Hon ger även bakgrunden till årets tema: att organisera och leda utmaningar.

Lästips

I år fyller Skolinspektionen 10 år. I broschyren *Skolinspektionen 10 år* har vi samlat några korta fakta från vår närvaro i svensk skola sedan 2008 och ger vår bild av inspektionen under åren som gått.

<https://www.skolinspektionen.se/sv/Om-oss/Nyheter/skolinspektionen-10-ar/>

Att stödja och stimulera för utveckling och lärande - Hur får eleverna det de har rätt till?

Skolan ska främja alla elevers lärande för att de ska kunna nå så långt som möjligt i sin kunskapsutveckling, utifrån sina förutsättningar. Det innebär att undervisningen ska stimulera och stötta alla elever. Det gäller såväl de som har svårt att nå målen som de som utvecklas snabbt och vill fördjupa sitt kunnande. Hur utgår Skolinspektionen från forskning när det gäller vad som behövs för att alla elever ska kunna utmanas på rätt nivå?

Föreläsare: Jesper Antelius

Fördjupningsmaterial och lästips

- Boo, S., Forslund Frykedal, K. & Thorsten, A. (2017). *Att anpassa undervisning – till individ och grupp i klassrummet*, Stockholm: Natur & Kultur.
- Giota, J. (2013). *Individualiserad undervisning i skolan – en forskningsöversikt*, Vetenskapsrådets rapportserie 3:2013, Stockholm: Vetenskapsrådet
- Granström, K. (red.) *Forskning om lärares arbete i klassrummet*, Stockholm: Myndigheten för skolutveckling.

- Hattie, J. (2009). *Visible learning: A synthesis of over 800 meta-analyses relating to achievement*, London: Routledge
- Hensvold, I. (2006). *Elevaktiva arbetsmodeller och lärande i grundskolan: En kunskapsöversikt*, Stockholm: Myndigheten för skolutveckling.
- Håkansson, J. & Sundberg, D. (2012). *Utmärkt undervisning: Framgångsfaktorer i svensk och internationell belysning*, Stockholm: Natur & Kultur.
- Lindström, G och Pennlert, L-Å (2016) *Undervisning i teori och praktik – en introduktion i didaktik*, 6:e uppl., Umeå: Fundo förlag.
- Nottingham, J. (2013). *Utmanande undervisning i klassrummet: återkoppling, ansträngning, utmaning, reflektion, självkänsla*. (1. Utg) Stockholm: Natur och kultur.
- Skolinspektionen (2016). *Utmaningar i undervisningen: Många elever behöver mer stimulans och utmaningar*, Tematisk analys.
<https://www.skolinspektionen.se/globalassets/publikationssok/analys/2016/analys-utmaningar-i-undervisningen.pdf>
- Skolinspektionen (2016). *Skolans arbete med att säkerställa studiero – det räcker inte att det är lugnt, eleverna måste lära sig något också*.
<https://www.skolinspektionen.se/globalassets/publikationssok/granskningsrapporter/kvalitetsgranskningar/2016/studiero/studiero-slutrapport.pdf>
- Skolinspektionen (2016). *Skolors arbete mot trakasserier och kränkande behandling på nätet*.
<https://beo.skolinspektionen.se/globalassets/planerade-pagande-granskningar/natkrankning/skolors-arbete-mot-krankande-behandling-pa-natet.pdf>
- Skolinspektionen (2016). *Lärarstöd och arbetsformer i gymnasieskolans yrkesprogram*.
<https://skolinspektionen.se/globalassets/planerade-pagande-granskningar/arbetsformer-och-lararstod/arbetsformer-lararstod-rapport.pdf>
- Skolinspektionen (2016). *Senare matematik i gymnasieskolan (matematik 3C)*.
<https://www.skolinspektionen.se/globalassets/publikationssok/granskningsrapporter/kvalitetsgranskningar/2016/matematik-3c/senare-matematik-i-gymnasieskolan-matematik-3c-170203.pdf>
- Skolinspektionen (2016). *Läs- och skrivundervisningen inom ämnena svenska/svenska som andra språk i årskurserna 4-6*.

<https://www.skolinspektionen.se/globalassets/0-si/01-inspektion/kvalitetsgranskning/svenska-2015/slutrapport-las-skrivundervisning-svenska-svenskaso-mandrasprak-ak-4-6>

- Skolinspektionen (2017) *Arbetsformer och lärarstöd i grundskolan*.
<https://www.skolinspektionen.se/globalassets/publikationssok/granskningsrapporter/flygande-inspektioner/2017/rapport-arbetsfo-lararst-grsk-2017-mars.pdf>
- Skolinspektionen (2017). *Tematisk analys: Undervisning i NO-ämnen: Att göra naturvetenskapen synlig och relevant för varje elev*.
<https://www.skolinspektionen.se/globalassets/publikationssok/analys/2017/tematisk-analys-no-2017.pdf>
- Skolinspektionen (2018). *Undervisning i svenska för invandrare*.
<https://www.skolinspektionen.se/globalassets/publikationssok/granskningsrapporter/kvalitetsgranskningar/2018/sfi/svenska-for-invandrare---kvalitetsgranskning-2018.pdf.pdf>
- Skolverket (2011). *Planering och genomförande av undervisningen – för grundskolan, grundsärskolan, specialskolan och sameskolan*, Skolverkets allmänna råd.
<https://johankant.files.wordpress.com/2016/01/allmna-rd-grundskolan.pdf>

Utmanande undervisning för högpresterande elever

Skolinspektionen har för första gången granskat hur skolorna klarar att utmana högpresterande elever på det naturvetenskapliga programmet. En stor andel elever tycker att de har för få utmaningar i sitt lärande. Detta stöter på särskilda utmaningar även för rektorn och huvudmannen som behöver tillförsäkra att denna grupp får hög progression i sitt lärande. Vi lyfter goda exempel och framgångsfaktorer på hur gymnasieskolans övergripande organisation och arbetsätt kan ge förutsättningar för en utmanande undervisning av god kvalitet.

Föreläsare: Ulrika Rosengren

Fördjupningsmaterial och lästips

- Informationssida för Skolinspektionens kommande rapport: *Utmanande undervisning för högpresterande elever*.
<https://www.skolinspektionen.se/sv/Tillsyn--granskning/Kvalitetsgranskning/Skolinspektionen-granskar-kvaliteten/utmanande-undervisning-till-hogpresterande-elever/>
- Skolforskningsinstitutet (2017). *Klassrumdialog i matematikundervisningen – matematiska samtal i helklass i grundskolan*.
<http://www.skolfi.se/forsknings-sammanställningar/publicerade-systematiska-oversikter/klassrumdialog-i-matematikundervisningen/>

- Skolinspektionen (2010). *Framgång i undervisningen. En sammanställning av forskningsresultat som stöd för granskning på vetenskaplig grund i skolan. Forskningsöversikt.* <https://www.skolinspektionen.se/sv/Beslut-och-rapporter/Publikationer/Broschyr/Framgang-i-undervisningen/>
- Skolinspektionen (2016). *Tematisk analys utmaningar i undervisningen. Många elever behöver mer stimulans och utmaningar.* <https://www.skolinspektionen.se/sv/Beslut-och-rapporter/Publikationer/analyser/utmaningar-i-undervisningen/>
- Skolverket (2012). *Högpresterande elever, höga prestationer och undervisningen.* <https://www.skolverket.se/publikationer?id=2929>

Elevers olikheter – att organisera och leda för att ge elever möjlighet att utveckla hela sin förmåga

Har vi rätt att vara olika i Sverige eller ska alla vara stöpta i samma form? Finns det plats för alla elever i den svenska skolan? Får nyfikna och vetgiriga barn det stöd och den stimulans som de har rätt att förvänta sig då de börjar skolan? Med utgångspunkt från sin forskning om barn och ungdomar som ofta förvånar och fascinerar sin omgivning – elever med stor fallenhet för matematik, talar Eva Pettersson om elever som sinsemellan är olika, lika olika som alla andra individer i samhället, men som har ett gemensamt: intresse för matematik och att få syssla med matematiska aktiviteter.

Föreläsare: Eva Pettersson

Fördjupningsmaterial och lästips

- Skolforskningsinstitutet (2017). *Klassrumdialog i matematikundervisningen – matematiska samtal i helklass i grundskolan.* <http://www.skolfi.se/forsknings-sammanstallningar/publicerade-systematiska-oversikter/klassrumdialog-i-matematikundervisningen/>
Om hur lärares agerande styr vad som sker i klassrummet och hur lärare kan leda samtal i helklass för att få elever att delta i gemensamma resonemang. Även vikten av samtal i klassrummet för att eleverna ska nå djupare förståelse för ämnet
- Skolinspektionen (2010). *Framgång i undervisningen. En sammanställning av forskningsresultat som stöd för granskning på vetenskaplig grund i skolan. Forskningsöversikt.* <https://www.skolinspektionen.se/globalassets/publikationssok/broschyer/sammanfattning-forskningsoversikten.pdf>
Om framgångsfaktorer i undervisningen – faktorer som lärare, rektorer och skolhuvudmän på olika sätt kan påverka. Även diskussion om kvalitet i undervisning och lärande, samt hur denna kan förbättras.

- Skolinspektionen (2016). *Tematisk analys utmaningar i undervisningen. Många elever behöver mer stimulans och utmaningar.*
<https://www.skolinspektionen.se/globalassets/publikationssok/analys/2016/analys-utmaningar-i-undervisningen.pdf>
Tematisk analys av cirka femton av Skolinspektionens rapporter, tillsyn och kvalitetsgranskningar och uppgifter från Skolinspektionens skolenkät.
- Skolverket (2012). *Högpresterande elever, höga prestationer och undervisningen.*
<https://www.skolverket.se/publikationer?id=2929>
Om resultatutvecklingen för de högst presterande eleverna i Sverige i de internationella kunskapsmätningarna och hur dessa elever, som presterar på den högsta nivån, upplevt hem och skolmiljö. Dessa resultat kompletteras med forskning och utvärdering om höga prestationer.

Utmaningar i skolans inre organisation

Vad krävs för att rektor på bästa sätt ska kunna nyttja sitt friutrymme att organisera verksamheten? Hur gör rektor exempelvis för att stödja obehöriga lärare och säkerställa att eleverna får en sammanhållen undervisning när lärarresurser saknas? Hur kan detta arbete utvecklas för att eleverna ska få goda och likvärdiga förutsättningar för lärandet? Vi ger bland annat goda exempel från våra senaste granskningar.

Föreläsare: Gabriel Brandström

Fördjupningsmaterial och lästips

- Skolinspektionen (2018). *Undervisning om källkritiskt förhållningssätt i svenska och samhällskunskap. Åk 7-9.*
<https://www.skolinspektionen.se/globalassets/publikationssok/granskningsrapporter/kvalitetsgranskningar/2018/kallkritik/undervisning-om-kallkritiskt-forhallningssatt.pdf>
- Skolinspektionen (2018). *Sex- och samlevnadsundervisning.*
<https://www.skolinspektionen.se/globalassets/publikationssok/granskningsrapporter/kvalitetsgranskningar/2018/sex-och-samlevnad/sex-och-samlevnadsundervisning-rapport-feb-2018.pdf>
- Skolinspektionen (2018). *Garanterad undervisningstid i gymnasieskolan.*
https://www.skolinspektionen.se/globalassets/publikationssok/granskningsrapporter/kvalitetsgranskningar/2018/gut/garanterad-undervisningstid_rapport2018skolinspektionen.pdf
- Skolinspektionen (2017). *Undervisning på skolor med många obehöriga lärare.*
https://www.skolinspektionen.se/globalassets/publikationssok/granskningsrapporter/kvalitetsgranskningar/2017/obehoriga-larare/obehoriga_larare_granskningsrapport_2017.pdf

- Skolinspektionen (2017). *Helhet i utbildningen på gymnasiets yrkesprogram*.
https://www.skolinspektionen.se/globalassets/publikationssok/granskningsrapporter/kvalitetsgranskningar/2017/yrkesgymnasium/helhet-i-utbildningen-pa-gymnasiets-yrkesprogram_2017.pdf
- Skolinspektionen (2018). *Rättvis och likvärdig betygssättning i grundskolan?*
https://www.skolinspektionen.se/globalassets/publikationssok/granskningsrapporter/kvalitetsgranskningar/2018/betygssattning/rattvis-och-likvardig-betygssattning-i-grundskolan_rapport_skolinspektionen_2018.pdf
- Skolinspektionen (2018). *Skolbiblioteket som pedagogisk resurs*.
<https://www.skolinspektionen.se/globalassets/publikationssok/granskningsrapporter/kvalitetsgranskningar/2018/skolbibliotek/skolbiblioteket-som-pedagogisk-resurs-skolinspektionen-2018.pdf>
- Skolinspektionen (2017). *Studiehandledning på modersmålet i årskurs 7-9*.
https://www.skolinspektionen.se/globalassets/publikationssok/granskningsrapporter/kvalitetsgranskningar/2017/modersmal/studiehandledning_modersmal_skolinspektionen2017.pdf
- Skolinspektionen (2017). *Lärarresurser – att verka för likvärdighet i utbildningen*.
<https://www.skolinspektionen.se/globalassets/publikationssok/granskningsrapporter/kvalitetsgranskningar/2017/lararresurser/slutrapport-lararresurser-2017>

Framgångsrik styrning av skolan

För att kunna tillhandahålla en utbildning av hög kvalitet, erbjuda ett allsidigt utbildningsval och säkerställa att eleverna tillgodogör sig utbildningen på allra bästa sätt, behöver huvudmannen göra relevanta analyser och därefter genomföra åtgärder som leder till förbättring och utveckling. Det behövs också ett aktivt arbete för att uppväga skillnader i elevernas förutsättningar för att de ska kunna ta till sig utbildningen på bästa sätt. Vi ger Skolinspektionens bild av hur huvudmannens styrning av skolan ser ut och hur huvudmän gör för att förbättra och utveckla när brister uppmärksammas.

Föreläsare: Lars Thornberg och Linda Zetterman

Fördjupningsmaterial och lästips

- Skolinspektionen (2018). *Lokal klagomålshantering – för snabb hjälp till eleverna*.
<https://www.skolinspektionen.se/globalassets/publikationssok/granskningsrapporter/kvalitetsgranskningar/2017/klagomalshantering/klagomalshantering-granskningsrapport-2017.pdf>

- Den 18 september 2018 anordnade SKL och Friskolornas riksförbund en halvdagskonferens för idé- och erfarenhetsutbyte kring *huvudmannens arbete med klagomålshantering*. Skolinspektionen deltog vid denna dag. Se en inspelning av konferensen här:
<https://skl.se/tjanster/kurserochkonferenser/dokumentation/alldokumentation/dokumentationallavinnerhurenvalfungerandeklagomalshanteringkanforbattradinskola.16360.html>
- Skolinspektionen (2018). *Kommuners styrning av gymnasieskolan. Ger kommunerna alla elever möjlighet att nå målen?*
<https://www.skolinspektionen.se/globalassets/publikationssok/granskningsrapporter/kvalitetsgranskningar/2018/kommuners-styrning-av-gymnasieskolan/slutrapport-kommuners-styrning-av-gymnasieskolan-2018.pdf>
- Skolinspektionen (2017). *Lärarresurser – att verka för likvärdighet i utbildningen.*
<https://www.skolinspektionen.se/globalassets/publikationssok/granskningsrapporter/kvalitetsgranskningar/2017/lararresurser/slutrapport-lararresurser-2017>
- Skolinspektionen (2014). *Kommunernas resursfördelning och arbete mot segregationens negativa effekter i skolväsendet.*
<https://www.skolinspektionen.se/globalassets/publikationssok/granskningsrapporter/kvalitetsgranskningar/2014/segregation/kvalgr-segregation-slutrapport.pdf>
- Skolinspektionen (2016). *Socioekonomisk resursfördelning till förskolan*
<https://www.skolinspektionen.se/globalassets/publikationssok/granskningsrapporter/kvalitetsgranskningar/2016/resursfordelning/socioekonomisk-resursfordelning-till-forskolan.pdf>

Webbinarier

På denna sida finns flera webinarier kopplade till de rapporter som diskuterats under Skolinspektionens dag.

<https://www.skolinspektionen.se/webbinarier>

Kolla din skola!

Med hjälp av Skolinspektionens verktyg för reflektion kan du testa hur din skola eller förskola klarar sig till exempel inför en granskning av Skolinspektionen. Verktögen är i första hand tänkta för dig som finns i skolans eller förskolans ledning och pedagogisk personal.

<http://kolladinskola.se>

Råd och vägledning

Skolinspektionen ger råd och vägledning som en del av arbetet med att inspektera skolor. På denna sida har vi samlat vårt vägledande material.

<https://www.skolinspektionen.se/sv/Rad-och-vagledning>

Regelbunden kvalitetsgranskning

Här kan du läsa mer om Skolinspektionens nya inspektionsform Regelbunden kvalitetsgranskning som trätt i kraft i augusti 2018.

<https://www.skolinspektionen.se/sv/Tillsyn--granskning/regelbundenkvalitetsgranskning/>